

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה לניהול ע"ש גילפורד-גלייזר
המחלקה לניהול מערכות בריאות

סמסטר ב' תשע"ב

מערכות בריאות בעולם (686-2-0023)

שם המרצה: פרופ' דן גרינברג
סוג הקורס: חובה
היקף הקורס: 3 נקודות זכות
מועד הקורס: ימי ג' 8:30-11:00

דרישות קדם: אין

מטרות הקורס

הקורס נועד להקנות לסטודנטים הבנה בסיסית בתפקידי מערכת הבריאות, מרכיביה המרכזיים ויחסי הגומלין בין בעלי העניין במערכת. במהלך הקורס נציג מודלים שונים לארגון שירותי הבריאות ומימונם, תוך בחינה השוואתית של מערכות בריאות באירופה (בריטניה, גרמניה), צפון אמריקה (ארה"ב וקנדה) וישראל. נסקור את האתגרים המרכזיים העומדים בפני מערכות בריאות בשנים האחרונות ואת הרפורמות והשינויים הארגוניים בשירותי הבריאות.

בתום הקורס הסטודנטים יוכלו:

- לתאר את התפקידים והמרכיבים של מערכת בריאות ואת הבעיות המשותפות למערכות בריאות במדינות מתועשות.
- להבחין בין מודלים שונים לארגון מערכות בריאות ולסקור את תפקיד הממשלה בכל אחד מהמודלים.
- לתאר את מקורות המימון השונים של שירותי הבריאות ואת השיטות הנפוצות לבלימת העלייה המתמדת בהוצאות הטיפול הרפואי.
- להבין סוגיות נבחרות בארגון שירותי רפואה מונעת, רפואה ראשונית, רפואה שניונית ורפואה שלישונית.
- להבין את הגורמים שהביאו לרפורמות ושינויים ארגוניים במערכות בריאות שונות והשפעת רפורמות אלו על איכות השירות ושביעות-רצון מטופלים ועובדים במערכת.
- להבין סוגיות נבחרות בתכנון והכשרת משאבי אנוש במערכת הבריאות.
- לתאר את האפיונים העיקריים של מערכות בריאות נבחרות באירופה וצפון אמריקה.

פירוט נושאי ההוראה

- התפקידים והמרכיבים הבסיסיים של מערכות בריאות.
- מדדים להשוואה בינלאומית של מערכות בריאות-יתרונות וחסרונות.
- מודלים לארגון מערכות בריאות במדינות מתועשות וביטוחי בריאות.
- ארגון שירותי רפואה ראשונית, רפואה שניונית ורפואה שלישונית.
- מימון ועלויות מערכת הבריאות: מימון ממקורות ציבוריים ומימון פרטי.
- שיטות תגמול רופאים, בתי חולים ותמריצים כלכליים במערכת הבריאות.
- קביעת סדרי עדיפויות במימון טכנולוגיות חדשות (תרופות, פרוצדורות ומכשור רפואי) וגישות לבלימת הגידול בהוצאה לבריאות.
- תכנון והכשרת משאבי אנוש (רופאים, אחיות, מקצועות פרה-רפואיים).
- רפורמות במערכות בריאות במדינות מתועשות.

דרישות הקורס

- השתתפות חובה ב-80% לפחות מהשיעורים הפרונטאליים הנערכים בכיתה.
- קריאת הספרות הרלוונטית לכל מערכת בריאות, כפי שמופיעה באתר ה- High Learn (חלק מהספרות היא ספרות חובה וחלק רשות).
- לימוד מקוון של מערכות הבריאות של גרמניה, ארצות הברית וקנדה לפי לוחות הזמנים המוצגים בתוכנית הקורס.
- בוחן מסכם על כל אחת ממערכות הבריאות ועל שיעורי המבוא (סה"כ חמישה בחנים במהלך הקורס). ציוני הבחנים נכללים בציון הסופי של הקורס וקיימת חובה להשלים את הבחנים עד התאריכים שיפורסמו (סה"כ 15% מהציון, 3% לכל בוחן). כל בוחן יהיה פתוח לביצוע במשך כשבוע וניתן יהיה להשלימו בזמנכם החופשי. לא יינתן קרדיט על בוחן שלא יושלם במועד. בסיום כל בוחן, נא להדפיס ולשמור ממערכת ה-High Learn (לצורך גיבוי) אישור על ביצוע הבוחן והציון.
- הצגת מאמר בכיתה. הצגת המאמר תעשה בזוגות במשך 10 דקות (+5 דקות לשאלות) המאמרים ייבחרו מתוך רשימת שתפורסם מראש ו/או על-ידי הסטודנטים לאחר אישור המרצה. מלבד ההצגה הפרונטאלית יש להכין סיכום של המאמר בהיקף של עמוד אחד לכל היותר שיופיע, יחד עם המצגות, באתר הקורס (15% מהציון הסופי).

מילוי כל הדרישות הנ"ל הוא תנאי לאפשרות להבחן במבחן המסכם

- מבחן מסכם שיכלול את החומר הנלמד בשיעורים הפרונטאליים, השיעורים המקוונים, חומר הקריאה והמאמרים המוצגים בכיתה (70% מהציון הסופי בקורס). כל חומר עזר, מלבד מחשב נייד, מותר לשימוש בבחינה (Open books/Open notebooks).

תוכנית הקורס

תאריך	נושא	הערות
13/3/12	שיעור מבוא	שיעור פרונטאלי- נוכחות חובה
20/3/12	שיעור מבוא	שיעור פרונטאלי- נוכחות חובה (בוחר מסכם)
27/3/12	מערכת הבריאות בבריטניה	שיעור פרונטאלי- נוכחות חובה
3/4/12	מערכת הבריאות בבריטניה הצגת מאמרים בכיתה	שיעור פרונטאלי- נוכחות חובה
10/4/12	אין שיעור (חופשת פסח)	
17/4/12	מערכת הבריאות בבריטניה הצגת מאמרים בכיתה	שיעור פרונטאלי- נוכחות חובה (בוחר מסכם)
24/4/12	מערכת הבריאות בגרמניה	שיעור מקוון
1/5/12	מערכת הבריאות בגרמניה	שיעור מקוון
8/5/12	מערכת הבריאות בגרמניה הצגת מאמרים בכיתה	שיעור פרונטאלי- נוכחות חובה (בוחר מסכם)
15/5/12	מערכת הבריאות בקנדה	שיעור מקוון
22/5/12	מערכת הבריאות בקנדה	שיעור מקוון (בוחר מסכם)
29/5/12	מערכת הבריאות בארצות הברית	שיעור מקוון
5/6/12	מערכת הבריאות בארצות הברית	שיעור מקוון
12/6/12	מערכת הבריאות בארצות הברית הצגת מאמרים בכיתה	שיעור פרונטאלי- נוכחות חובה (בוחר מסכם)
19/6/12	הקרנת הסרט Sicko	שיעור פרונטאלי- נוכחות חובה
26/6/12	שיעור מסכם וחזרה למבחן הצגת מאמרים בכיתה	שיעור פרונטאלי- נוכחות חובה

שעות קבלה

שעות הקבלה יתקיימו בימי ג' בין השעות 11-12 בחדר 306 בפקולטה למדעי הבריאות. במקרים מיוחדים ניתן לתאם איתי פגישה במועד אחר. הדרך הטובה ביותר ליצור עמי קשר ולקבל מענה מהיר לשאלות היא באמצעות הדואר האלקטרוני dangr@bgu.ac.il (בנוסף, ניתן ליצור עמי קשר טלפוני

08-6477422 או באמצעות הטלפון הסלולארי 052- 3513503

ספרות

הרשימה המלאה של הספרות מצויה באתר הקורס ומתעדכנת מעת לעת. חלק מרשימת הקריאה היא קריאת חובה וחלק רשות. מידע על קריאת החובה יימסר לפני כל שיעור.

אוניברסיטת בן גוריון בנגב
הפקולטה לניהול ע"ש גילפורד גלייזר
המחלקה לניהול מערכות הבריאות

סמסטר ב' תשע"ב

ניהול סיכונים ברפואה (686-2-0003)

שם המרצה: ד"ר שי פויירינג, עו"ד

סוג הקורס: חובה

היקף הקורס: 3 נקודות זכות

על הקורס

בקורס זה נלמד מושגי יסוד במשפטים ובתורת ניהול הסיכונים בעולם הרפואה.

נעמוד על הסיבות החברתיות/משפטיות שהביאו את תחום ניהול הסיכונים לעמדה מרכזית כל כך בשנים האחרונות במערכות הבריאות השונות. בין היתר נתמקד על המודעות הגוברת בציבור לזכויות החולים ובמקביל להרחבת היקף הסדרת שירותי הבריאות באמצעות חוקים ותקנות, כאשר ברקע כמובן הפאן הכלכלי שביטוי בין היתר ביכולת הבחירה של הלקוח בספק השירות ומידת נזילותה.

ננתח את המתח המתקיים בין שני החוקים המרכזיים המסדירים את שירותי הבריאות בישראל: חוק זכויות החולה מחד וחוק בריאות ממלכתי מאידך ונדגים את מידת השפעתם והאיזון שביניהם על שירותי הבריאות.

נבדוק כיצד משפיעה המודעות ההולכת וגוברת בציבור הישראלי לזכויות החולים על ספקי הבריאות וכיצד מתגבר הפיקוח על מערכות הבריאות בתגובה לביקורת ציבורית באמצעות התקשורת, או פעילות ישירה אצל המחוקקים ומעצבי דעת הקהל.

דגש מיוחד נשים על השפעת הביקורת השיפוטית על מערכת הבריאות.

במהלך הקורס נתוודע לכוחות הפועלים מתחת ומעל לפני השטח בתחום ניהול הסיכונים בשירותי הבריאות בעידן המודרני, נעמוד על המטרות המשותפות והמתחים הנוצרים מהבדלי גישות ויעדים. נסקור את מגמות התערבות המשפט בתחום הרפואי וההשפעות ההדדיות בין שני העולמות. ננסה לאפיין את המגמות הרוחשות ובעיקר לנבא את כיוון האפשרי בעתיד.

אגב כל זה נתוודע לעולם דיני הנזיקין ובעיקר לעוולת הרשלנות כפי שהיא במשפט הישראלי ובדין משווה, נדון בהשפעות המיטיבות של התערבות המשפט ברפואה ובמקביל נאפיין את ההשפעות השליליות של התופעה: הרתעת היתר והרפואה המתגוננת.

חומר עזר ומקורות

החומר המועבר בקורס מתבסס על ספרות יסוד, מאמרים, פסקי דין עדכניים ועוד.

הדרישות

נוכחות בשיעורים הינה חובה.

בסיום הקורס תתקיים בחינה שתהווה 100% מן הציון הסופי.

קשר עם המרצה

ניתן לפנות אלי בכל עניין בטלפון 08-6237288/90 אך עדיף במייל medmalshai@gmail.com

ביבליוגרפיה:

The risk manager's desk reference (second edition - 1998), Barbara j. Youngberg

The patient safety handbook (2004), Barbara j. Youngberg and Martin j. Hatlie

Errors, medicine and the law (2003), Alan Merry and Alexander McCall Smith

E.R – Enter at your own risk (2001), Joel Cohen

Medical malpractice and the American jury (2000), Neil Vidmar

Medical malpractice – theory, evidence and public policy (1985), Patricia Danzon

Identifying medical malpractice (2002), Jack Schroder

Complications (2002), Atul Gawande

Doctors and the law (1993), Mohr

AMERICAN LAW OF MEDICAL MALPRACTICE 2nd 1996, WACHSMAN and PAGALIS

יומנו של רופא צעיר (1943), דוקטור X

אתיקה ורפואה (1989), דוד הד

דילמות באתיקה ברפואה (2002), עורך: רפאל כהן-אלמגור

זעקת האמהות (1954), מורטון טומפסון (תרגום: ש. שניצר)

הבטחת איכות בשירותי הבריאות מהתאוריה אל המעשה, הוצאת פפירוס, אוניברסיטת תל אביב (1993) ד"ר בנימין מוזס.

רשלנות רפואית, הוצאת פרלשטיין גינוסר (2000), ד"ר עדי אזר וד"ר אילנה נירנברג.

רפואה ומשפט (2003), פרופ' אמנון כרמי.

אינפורמטיקה רפואית – מערכות מידע ברפואה (686-2-0041)

סוג הקורס: בחירה מתחום מדעי הבריאות

שם המרצה: ד"ר שלומי קודש codish@bgu.ac.il

היקף הקורס: 3 נקודות זכות

מטרות הקורס:

אינפורמטיקה רפואית הינה תחום מדעי המתפתח בקצב מהיר בעשורים האחרונים. אינפורמטיקה רפואית עוסקת בשמירה, אחזור ושימוש אופטימלי בנתונים, מידע וידע ביו-רפואיים למטרת פתרון בעיות במערכת הבריאות ולתמיכה בקבלת החלטות ניהוליות וקליניות. התחום משלב תחומי ידע רבים: רפואה וביולוגיה, מערכות מידע, מחשבים, סטטיסטיקה ואפידמיולוגיה, כלכלה ועוד. ישראל היא אחת המדינות המובילות בעולם בשיעור החדירה של מערכות מידע ממוחשבות במערכת הבריאות בקהילה, עם הצלחה פחותה במערכת האשפוזית. במהלך הקורס נעמוד על העקרונות העומדים בבסיס מערכות מידע ברפואה ועל דוגמאות מהארץ ומהעולם לשימוש מושכל במערכות אלה.

נושאי ההוראה:

1. נתונים, מידע וידע ברפואה
2. הגנת מידע ברפואה
3. חקיקה ונהלים בתחום מערכות המידע ברפואה, פרטיות
4. סטנדרטים ברפואה
5. שימוש במאגרי מידע ברפואה
6. שימוש במערכות מידע בניהול רפואי
7. מערכות מידע למטופלים (patient centered informatics)
8. הרשומה הרפואית הממוחשבת (EHR) ורישום הוראה באמצעות מחשב (CPOE)
9. תמיכה ממוחשבת בקבלת החלטות קליניות (CDSS)
10. שיתוף מידע במערכת הבריאות Health Information Exchange

שיטת ההוראה: הרצאות פרונטליות ודיונים בכיתה.

דרישות הקורס: השתתפות פעילה ב- 80% מהשיעורים מהמפגשים, הגשת 2 תרגילים.

הערכה: מבחן מסכם: 80%, הגשת תרגילים 10% לכל תרגיל

שעות קבלה: בתיאום מראש בדואר אלקטרוני codish@bgu.ac.il.

חומר עזר:

1. אתר Moodle של הקורס יכלול את המצגות וחומר עזר לכל נושא. כמו כן יכלול האתר את התרגילים שיש להגיש ופורום בו אענה לשאלות בדבר חומר הלימודים.
 2. ספר הקורס הינו Shortliffe, E.H. (ed) and Cimino, J.J. (assoc. ed.). Biomedical Informatics: Computer Applications in Health Care and Biomedicine. New York: Springer-Verlag, 2006
הספר מצוי בספרייה הרפואית במספר עותקים
 3. מאמרים
1. Blumenthal, D. and M. Tavenner, The "meaningful use" regulation for electronic health records. N Engl J Med, 2010. 363(6): p. 501-4.
 2. Cimino, J.J., Desiderata for controlled medical vocabularies in the twenty-first century. Methods Inf Med, 1998. 37(4-5): p. 394-403.

3. Fan, E., et al., How to use an article about quality improvement. JAMA, 2010. 304(20): p. 2279-87.
4. Hersh, W., A stimulus to define informatics and health information technology. BMC Med Inform Decis Mak, 2009. 9: p. 24.
5. Kohn, L.T., J.M. Corrigan, and M.S. Donaldson. To Err is Human. 2000; Available from: http://www.nap.edu/catalog.php?record_id=9728#toc.
6. Lee, T.B., The Semantic Web. Scientific American, 2001(May 17 2001)
7. Shortliffe, E.H., Biomedical informatics in the education of physicians. JAMA, 2010. 304(11): p. 1227-8.
8. Verghese, A., Culture shock--patient as icon, icon as patient. N Engl J Med, 2008. 359(26): p. 2748-51.

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

הפקולטה למדעי הבריאות

סמסטר ב' תשע"ב

אפידמיולוגיה ומדיניות בריאות (47021010)

שם המרצה: פרופ' איריס שי irish@bgu.ac.il
שם המתרגלת: גב' רחל גולן golanra@bgu.ac.il
סוג הקורס: חובה
היקף הקורס: 3 נקודות זכות
מועד הקורס: ימי ג' 14:00 – 11:00
דרישות קדם: סטטיסטיקה לניהול
בחינה: מועד א' 12.07.2012, מועד ב' 02.08.2012

מטרות הקורס

1. ללמוד שיטות מחקר ומדדי קשר באפידמיולוגיה.
2. ללמוד שיטות לאיסוף הנתונים וניתוחם, תוך התמקדות באפיון מצב הבריאות של קהילות.
3. ללמוד שיטות להצגת נתונים אפידמיולוגיים, והפקת משמעויות בתחום בריאות הציבור.
4. לפתח יכולת להבנה ולביקורת של מאמרים מדעיים בתחום הבריאות.

דרישות הקורס

1. קריאת חומר הקריאה המפורט ביחידות ההוראה לפני תחילת לימוד נושא חדש.
2. חובה:
 - הגשת התרגילים על פי מועדי ההגשה שיקבעו על ידי המתרגלים. חומר שהוגש באיחור לא ייבדק.
 - תלמיד אשר לא הגיש 80% מהתרגילים במועד לא יוכל לגשת לבחינה
3. בסוף הסמסטר תתקיים בחינה.
 - חלק מהבחינה תתבסס על ניתוח 2 מאמרים שישלחו לסטודנטים שבוע מראש
 - לא יינתן דף נוסחאות למבחן

ציון הקורס

הציון יורכב מ-
90% - בחינה 10% - על הגשת 80% מהתרגילים

יחידות ההוראה

1. הקדמה:
 - מהי אפידמיולוגיה?
 - הגישה האפידמיולוגית.
 - נקודות ציון באפידמיולוגיה – עבר, הווה, עתיד
2. מדדי תחלואה ותמותה:
 - המצאות
 - הארעות

הארעות זמן-אדם
מדדים ייחודיים: שיעורי תמותה, תמותת תינוקות, קטלניות

3. ריבוד ותקנון:

שיעור גולמי ושיעור ספציפי
ריבוד משתנים
תקנון ישיר
תקנון בלתי ישיר

4. שיטות מחקר באפידמיולוגיה תיאורית:
שיטות מחקר באפידמיולוגיה - מבוא
מחקר חתך
מחקר אקולוגי

5. מחקרי מקרה-בקרה:

מחקר מקרה-ביקורת רטרוספקטיביים.
חישוב יחס צולב (Odds ratio)
קשר מנה-תגובה במחקרי מקרה ביקורת
יתרונות וחסרונות של מחקרי מקרה-ביקורת
זיוג

6. מחקרי מעקב:

מחקרי עוקבה פרוספקטיביים
חישוב סיכון יחסי (Relative risk)
מחקרי עוקבה היסטוריים
שימוש בהארעות זמן-אדם לחישוב של סיכון יחסי
קשר מנה-תגובה
יתרונות וחסרונות של מחקרי עוקבה
מדדי השפעה: סיכון מיוחס, פרופורצית סיכון מיוחס, סיכון מיוחס באוכלוסייה,
פרופורציית סיכון מיוחס באוכלוסייה.

7. ניסויים קליניים:

שלבים בניסויים קליניים
סוגים של ניסויים קליניים
הסמיה
פלצבו
גודל מדגם

8-9. סיקור (Screening)

רגישות וסגוליות
ערך מנבא חיובי וערך מנבא שלילי
סיקור כפול
עקרונות של בדיקות סיקור

10-11. ניתוח הקשר האפידמיולוגי

מקריות, טעויות מסוג 1, 2, ושימוש ברווח סמך
הטיות
מהימנות ותוקף
ערפלנים (Confounders)
סיבתיות

ספרות מומלצת

1. Leon Gordis: Epidemiology. 2008 or 2004
2. מאמרים שיינתנו במהלך הקורס

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה לניהול ע"ש גילפורד גלייזר
המחלקה לניהול מערכות בריאות
סמסטר ב' תשע"ב

הנעת עובדים במערכות בריאות
Work Motivation in Health Systems
סמסטר ב' תשע"ב 2012
מרצה: ד"ר דינה ון-דייק
קוד קורס: 686-2-0019

תאור הקורס (בעברית):

הנעת עובדים הוא תחום רחב ביותר, הנקשר לתחומים רבים ומגוונים בארגון, כגון: שביעות רצון, מחויבות ארגונית, וביצועים. עד היום הצטברו תיאוריות רבות וממצאים אמפיריים שונים הקשורים לתחום ההניעה. אולם, עדיין לא פותחה תיאורית-על אחת ויחידה שתוכל להסביר את כל מורכבות התופעה. מטרת הקורס הנה להקנות ידע בגישות השונות העוסקות במוטיבציה בעבודה, תוך נגיעה הן באספקטים ארגוניים (מערכת שכר ותגמולים, משוב, מבנה תפקיד), והן באספקטים אישיים (צרכים, ערכים, אישיות). בקורס יוצגו ממצאים אמפיריים עדכניים הקשורים להנעת עובדים, תוך דיון ביישומים שלהם במערכות בריאות.

Locke, E. (2000), Handbook of Principles of Organizational Behavior. Malden, MA: Blackwell.

תאור הקורס (באנגלית):

Work motivation is a wide area that affects many organizational aspects (e.g., job satisfaction, organizational commitment and work performance). Until today dozens of motivation theories had been developed, yet none of them could be considered as the "right" theory. The purpose of the current course is to impart the students a wide knowledge of most important motivational theories as well as the relevant applications of those theories to management. Recent updated findings regarding work motivation will be introduced throughout the course, and will be discussed in the context of Health Systems.

תאור הקורס מורחב:

א. מטרת הקורס.

הנעה לעבודה מבטאת את הנכונות להשקיע בעבודה משאבים מנטליים, אמוציונליים ופיזיים. לפיכך, הנעה משפיעה על הביצוע, המחויבות, הנכונות לקלוט שינויים, ושביעות הרצון בעבודה. מטרת הקורס הנה לבחון כיצד ניתן בעזרת תיאוריות הנעה להבין את התנהגות העובד, וכן להגביר את מוטיבציית העובדים בארגונים בכלל ובמערכות בריאות בפרט.

ב. נושאי הקורס

- ❖ תיאורית חיזוקים (כיצד קורה שמחזקים התנהגויות בלתי רצויות).
- ❖ תיאוריות צרכים (מאסלו, אלדרפר, מקלנוד, הרצברג): מה הרלוונטיות של תיאוריות אלו לזמננו?
- ❖ מיפוי הצרכים, והקשר בין צרכים לערכים ולאישיות (traits, values, needs).
- ❖ תיאוריות עכשוויות: Goal Orientation (Dweck); Self-Regulation (Higgins).
- ❖ מוטיבציה אינטרינזית והקשר שלה לתגמולים חיצוניים ולמשוב חיובי.
- ❖ שכר, דיפרנציאציה בשכר, והחלום האמריקאי - כיצד הם משפיעים על המוטיבציה?
- ❖ צדק ארגוני - תיאורית הוגנות וצדק פרוצדורלי.
- ❖ תיאורית הציפייה - עקרונות ויישומים.
- ❖ תיאורית הצבת מטרות, חוללות עצמית.
- ❖ מנהיגות והנעת עובדים במערכות בריאות. כיצד מנהיגים מניעים את הכפיפים שלהם?

ג. ביבליוגרפיה:

פרקים מתוך ספר הקורס:

Locke, E. (2000), *Handbook of Principles of Organizational Behavior*. Malden, MA: Blackwell (Chapters: 8, 9, 13, 18).

מאמרים:

Kohn, A. (1993). Why incentive plans cannot work? *Harvard Business Review*, 54-63.

Gagné, M., & Deci, E. L. (2005), Self-determination theory and work motivation. *Journal of Organizational Behavior*, 26, 331-362.

Avolio, B. J., Zhu, W., Koh, W., & Bhatia, P. (2004), Transformational leadership and organizational commitment: mediating role of psychological empowerment and moderating role of structural distance. *Journal of Organizational Behavior*, 25: 951-968.

ד. מטלות/דרישות הקורס (כולל אחוז חישוב ציון סופי לכל מטלה)

קריאה של מאמרים/פרקים מתוך רשימת הביבליוגרפיה בהתאם להנחיות המרצה.
תרגיל יישומי בזוגות (15%)
השתתפות בכיתה - חובה (לפחות ב- 80% מן ההרצאות).
מבחן סוף סמסטר שיכלול את חומר ההרצאות + הקריאה (80%).

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה לניהול על שם גילפורד גלייזר
הפקולטה לניהול מערכות בריאות

סמסטר ב' תשע"ב

כלכלת בריאות (686-2-0025)

שם המרצה: פרופ' גבי בן-נון
סוג הקורס: חובה
היקף הקורס: 3 נקודות זכות

דרישות קדם: מבוא לכלכלה

תיאור ומטרות הקורס:

להקנות למשתתפים הכרה של מושגי יסוד בכלכלה וכלכלת בריאות. במסגרת הקורס יוצגו וינתחו דפוסי ההתנהגות הכלכלית הייחודית של כל אחד מהשחקנים המרכזים במערכת הבריאות: ספקי שירותי הבריאות (היצרנים), לקוחות המערכת (צרכנים, חולים, מטופלים), וגורמי הביטוח (קופות החולים). כן יוצגו במהלך הקורס מאפיינים כלכליים ייחודיים נוספים של תשומות המערכת, תפוקותיה, והמניעים המרכזיים להתערבות המדינה מסיבות של יעילות ושוויוניות.

Course content:

The course examines the economics of health services: Design, delivery and financing. It focuses on those factors that influence the supply and demand of health services. The course describes the economic characteristics of the health services industry, and recent trends in expenditures of medical care cost. The course examine the impact of supply-related and demand-related factors on cost, effectiveness, equity and quality of health services.

נושאי הקורס

- א. מבוא - כלכלת בריאות מהי – השווה והשונה בין כלכלה לכלכלת בריאות
- ב. תופעת המחסור, אפשרויות היצור ועקומת התמורה של מערכת הבריאות.
- ג. התנהגות היצרנים והצרכנים ושיווי משקל בתנאי תחרות.
- ד. ההצדקה בהתערבות המדינה בענף הבריאות : שוויוניות וכשלון מנגנון השוק.
- ה. דרכי התערבות המדינה בענף הבריאות.
- ו. הביקוש (צורך) בשירותי בריאות – התנהגו הצרכן (המטופל, הלקוח, החולה)
- ז. היצע שירותי הבריאות - תשומות כוח אדם, מיטות, טכנולוגיה.
- ח. תהליך הייצור בבריאות, תפוקות המערכת, ורמת יעילותה.
- ט. שיטות להשתכרות עובדים ותמריצים להשגת יעילות
- י. קיומם של מערכי הביטוח בענף הבריאות.
- יא. דפוסי ההתחשבות במערכת הבריאות.
- יב. הערכה כלכלית של תוכניות בריאות (ניתוח עלות /תועלת עלות /יעילות.
- יג. ההוצאה הלאומית לבריאות ודרכי ממונה ברצף של זמן ובהשוואות בינלאומיות.
- יד. סכום – האם אכן ישנם הבדל בין בריאות ונעליים?

ביבליוגרפיה

- FELDSTEIN PAUL - HEALTH CARE ECONOMICS . Second Edition.
- A.J.Culyer, J.P.Newhouse- HANDBOOK OF HEALTH ECONOMICS Volume 1A, A2 (2002)

- תרגילי הכנה לשיעורים ומאמרים נוספים מצויים באתר הקורס ב - High Learn.

דרישות הקורס

נוכחות (בלפחות 80% מהשיעורים)
גשת שני תרגילים (משקלם בציון הסופי – 10%)
בחינה בסיום הקורס (משקל הבחינה בציון הסופי 90%)

כתובת מייל : gbinnun@bgu.ac.il

gabibinnun@gmail.com

אוניברסיטת בן גוריון בנגב
המחלקה לניהול מערכות בריאות
מדיניות מערכות בריאות 686-2-0022 ,
סילבוס
סמסטר ב', תשע"ב
פרופ' דב צ'רניחובסקי

מטרות ותיאור קורס

הקורס נועד להעניק לסטודנט מסגרת מושגית ונתונים הקשורים לקביעת מדיניות, תכנון, ארגון וניהול במערכת הבריאות בארצות בעיקר מפותחות, לרבות ישראל. דגש מיוחד יושם בקורס על סוגיית התמהיל הצבורי בארגון וניהול פונקציות המערכת, לרבות המימון. בהתאם הקורס דן, מההיבט של המערכת והזכאות הציבוריים, בבעיות ביזור עד כדי הפרטת שירותים או שימוש בשירותים פרטיים במסגרות מימון ציבוריות.

The course aims to provide the student with the analytic framework and data needed for policymaking, planning, organization, and management of health systems in mainly developed nations, including Israel. The course emphasizes issues of public-private mix in organization and management of systemic functions, including finance. Consequently, the course deals, from the perspective of the public system and entitlement, with issues of decentralization, privatization, and use of private services under the auspices of public finance.

נושאי הקורס

1. מערכת הבריאות המודרנית ומשקלה בכלכלה הלאומית ובמשק הציבורי-- העולם וישראל
2. פונקציות מערכת הבריאות הציבורית והאופציות לאירגון וניהולן במסגרות ציבוריות ופרטיות
3. מטרות מערכת הבריאות הציבורית – ההיבט הציבורי
4. קביעת מדיניות
5. מימון מערכת הבריאות
6. ארגון וניהול צריכת השירותים
7. אספקת שירותים
8. השקעה בכוח אדם
9. השקעות והשקעות במחקר ופתוח
10. אימוץ טכנולוגיות
11. רפורמות המערכת הבריאות הישראלית

דרישות הקורס:

- השתתפות 20% מהציון הסופי. נוכחות תיבדק באופן אקראי. אי נוכחות בעת בדיקה תחשב להיעדרות מהשיעור.
- בחינה אמריקאית שמשקלה 80% מהציון הסופי.

קריאות (רשימה נוספת ומעודכנת תינתן בתחילת הקורס ובמהלכו)

מדינת ישראל. 1990. דו"ח הוועדה לבדיקת תיפקודה של מערכת הבריאות ויעילותה. ירושלים.
המדפיס הממשלתי.

חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994.

חורב ט'. 2004. השתקפותה של מדיניות הבריאות בראי החקיקה. מרכז טאוב לחקר המדיניות
החברתית בישראל. ירושלים.

מדינת ישראל 2002. דו"ח הוועדה לבחינת הרפואה הציבורית ומעמד הרופא בה, ירושלים.

Chernichovsky, D. "Health System Reforms in Industrialized Economies; An
Emerging Paradigm". The Milbank Quarterly Vol. 73, no. 3, 1995, pp. 339-
372.

ניהול אסטרטגי של משאבי אנוש במערכת הבריאות (686-2-0011)
סדנה

שם המרצה: פרופ' אריה רותם
סוג הקורס: בחירה מתחום מדעי הבריאות
היקף הקורס: 3 נקודות זכות

סטודנט/ית יקר/ה,

בחודש יוני תתקיים סדנא בניהול אסטרטגי של משאבי אנוש במערכות בריאות, בהנחיית פרופ' אריה רותם מאוניברסיטת New South Wales באוסטרליה. פרופ' רותם הוא מומחה בין-לאומי בעל ניסיון נרחב בפיתוח מערכות בריאות ובניהולן ובעל עניין מיוחד בתחום המשאב האנושי.

הסדנא תשים דגש על החשיבות הרבה של קישור ניהול המשאב האנושי לגיבוש האסטרטגיה הארגונית והטמעתה. במהלכה ילמדו המשתתפים כיצד סגנונות ניהול שונים קשורים לאסטרטגיה הארגונית וליתרונותיה התחרותיים. משתתפי הסדנא יתבקשו לבחון את תפקידם של קלינאים, מנהלים ומנהלי משאבי אנוש בניהול המשאב האנושי ולבדוק כיצד הם משפיעים על מוטיבציית הצוות, מחויבותם וביצועיהם. נוסף על כך, יזוהו תפקידי המפתח של ניהול המשאב האנושי בארגוני בריאות תוך מתן דגש להגדרות תפקיד, לפיתוח צוות ולניהול ביצועים. תודגש החשיבות של התרבות הארגונית בניהול המשאב האנושי וכן יסקרו יחסי הגומלין בין מגוון המקצועות כתת-תרבויות על מנת לאפשר תפיסה רחבה יותר של האתגרים העומדים לפני מנהלי שירותי בריאות. במהלך הסדנא ייעשה שימוש רב בטכניקות של חקר מקרה ותסריטים לעידוד תרגול מיומנויות ויישומן. כמו-כן יוצעו למשתתפים מסגרות וכלים אנליטיים שיסייעו להם לבחון את המתרחש בארגונים שבהם הם עובדים.

מטרות הסדנא

בתום הסדנא יוכלו המשתתפים:

- לזהות את החשיבות של ניהול המשאב האנושי בפיתוח האסטרטגיה הארגונית והטמעתה במסגרת ארגונים המספקים שירותי בריאות.
- להעריך את ההתאמה של סגנונות ניהול שונים להשגת תוצאות ויתרונות תחרותיים במערכת הבריאות.
- לתאר את היחסים הדינמיים בין המבנה הארגוני, התרבות והסביבה החברתית שבה הארגון פועל.
- לזהות גורמים המשפיעים על מוטיבציית צוות העובדים, מחויבותם וביצועיהם.
- להפגין יכולת לספק פיקוח תומך כולל ניהול ביצועי עובדים והערכתם.

- לזהות את התפקידים והשותפויות הדרושות בקרב מנהלי שירותי בריאות, קלינאים ומנהלי משאבי אנוש בפיתוח המשאב האנושי וניהולו.
- לזהות תחומים קריטיים ביחסים בין קבוצות מקצועיות וכן לאתר תהליכים לחיזוק קבוצות מקצועיות.
- לבחון באופן ביקורתי את תחום ניהול המשאב האנושי בארגוניהם.
- לפתח אסטרטגיות לחיזוק ניהול המשאב האנושי בארגוניהם.

דרישות הסדנא

- חובת נוכחות בכל המפגשים.
- עבודה קבוצתית (20% מהציון): במהלך הסדנא ינותח סיפור מקרה וכל קבוצה תידרש לזהות בעיות מפתח בתחום המשאב האנושי ולגבש תכנית פעולה לפתרון.
- עבודה אישית (80% מהציון): בהתבסס על החומר שנלמד בסדנא יידרש/תידרש כל סטודנט/ית לנתח את הארגון שבו הוא/היא עובד/ת ולהכין תכנית פעולה לפתרון בעיות מרכזיות בתחום ניהול המשאב האנושי.

מועדי הסדנא

במהלך הסדנא יתקיימו חמישה מפגשים (מהשעה 9:00 בבוקר ועד השעה 17:00 אחה"צ):

- מפגש 1 – 03/06/2012 חדר 300
- מפגש 2 – 04/06/2012 חדר 300
- מפגש 3 – 06/06/2012 חדר 05 (קומת קרקע)
- מפגש 4 – 10/06/2012 חדר 300
- מפגש 5 – 11/06/2012 חדר 300

* הסדנא תתקיים בבניין 15 (ביה"ס לניהול)

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה לניהול ע"ש גילפורד גלייזר
הצעה לקורס חדש – תואר שני
המחלקה לניהול מערכות בריאות

סוגיות במערכת הבריאות

מרכזי הקורס: פרופ' נדב דוידוביץ', פרופ' דן גרינברג

סמסטר ב', יום ג' 14:00-17:00

נקודות זכות: 3 נקודות

שעת קבלה: בתיאום מראש

דוא"ל: dangr@bgu.ac.il, nadavd@bgu.ac.il

אופן הוראה: שיעור

סוג מקצוע: חובה כללי

תאור הקורס (בעברית):

גיבוש מדיניות בריאות דורש ראייה אינטגרטיבית המשלבת דיסציפלינות ושיקולים שונים. בקורס זה נעשה שימוש בכלים השונים אשר נלמדו במהלך התואר בכדי להתמודד עם בעיות אשר מערכות בריאות נחשפת להן באופן יום יומי. הקורס נועד להרחיב את הידע וההבנה של הסטודנטים בנושאים שנלמדו במהלך התואר, ולתת כלים להתמודדות עם תכנון, ארגון, ניהול והערכת שירותי בריאות תוך התמקדות במערכת הבריאות הישראלית. הקורס יתבסס בעיקר על ניתוח אירועים ותוכניות של מערכת הבריאות בישראל תוך הסתכלות רחבה יותר על המתרחש במערכות בריאות אחרות בעולם. ספרות:

1. Ronen B., Pliskin JS. (2006), Focused Operations Management for Health Services Organizations. San Francisco, Jossey-Bass, 354 pp.
2. Bin Nun G., Magnezi R. (eds.), 2010, Economic and Social Aspects of the Israeli Healthcare System, Ra'anana, Zisman Shiber, 425 pp.

תאור הקורס (באנגלית):

Health policy making requires an integrative perspective, bringing a variety of disciplines and considerations. In this course we will use different tools that were acquired during the MHA studies in order to analyze everyday problems dealt by healthcare systems. The course will expand the knowledge and understanding of students in subjects discussed during their studies and will provide tools to cope with planning, organization, management and evaluation of health services, focusing on the Israeli system. The course will be based mainly on case studies taken from the Israeli healthcare system, within the broader context of other healthcare systems in the world.

תאור הקורס מורחב בעברית:

• מטרת הקורס:

1. הכרת גישות ושיקולים שונים בתהליכים הקובעים מדיניות בריאות.
2. פיתוח יכולת ניתוח אינטגרטיבית תוך שימוש במקרי מבחן מהשטח.
3. פתוח יכולת להגדיר צרכים, אסטרטגיות ואמצעים להערכת תוכניות.

• נושאי הקורס:

גיבוש מדיניות בריאות דורש ראייה אינטגרטיבית המשלבת דיסציפלינות ושיקולים שונים. בקורס זה נעשה שימוש בכלים השונים אשר נלמדו במהלך התואר בכדי להתמודד עם בעיות אשר מערכות בריאות מתמודדת איתן באופן יום יומי. הקורס נועד להרחיב את הידע וההבנה של הסטודנטים בנושאים שנלמדו במהלך התואר, ולתת כלים להתמודדות עם תכנון, ארגון, ניהול והערכת שירותי בריאות תוך התמקדות במערכת הבריאות הישראלית. הקורס יתבסס בעיקר על ניתוח אירועים ותוכניות של מערכת הבריאות בישראל תוך הסתכלות רחבה יותר על המתרחש במערכות בריאות אחרות בעולם.

הנושאים המרכזיים שידונו בקורס:

1. סקירת דיסציפלינות קיימות וכיצד הן משתלבות במדיניות בריאות
2. כלים לקבלת החלטות בבריאות
3. דיון במקרי מבחן (דוגמאות):

- א. ניהול ממוקד במערכת הבריאות
- ב. תכנון כח אדם במערכת הבריאות
- ג. קבלת החלטות במימון ציבורי של טכנולוגיות במערכת הבריאות
- ד. התמודדות עם אי שיוויון במערכת הבריאות
- ה. הקמת בית חולים נוסף בדרום

• ביבליוגרפיה: חובה

- Bin Nun G., Magnezi R. (eds.), 2010, Economic and Social Aspects of Israeli's Healthcare System, Raanana, Zisman Shiber, 425 pp.

בנוסף יחולקו מאמרים במהלך הקורס בהתאם למקרי המבחן שידונו.

- מטלות/דרישות הקורס (כולל אחוז חישוב ציון סופי לכל מטלה).
- נוכחות חובה והשתתפות פעילה בשיעורים.
- הצגת מקרה בכיתה (20%) - הצגה בכיתה של ניתוח מקרה שיתבסס על נתונים שינתנו על המרצים. העבודה תעשה בקבוצות עם הנחיה של מרצי הקורס.
- בחינה מסכמת (80%)

אוניברסיטת בן גוריון
הפקולטה לניהול

תשע"ב

שם הקורס: יסודות החשבונאות

שם המרצה: תורג'מן אלי, ר"ח

סוג הקורס: חובה

היקף הקורס: 3 נקודות זכות

מטרות הקורס:

להקנות לסטודנט הכרה והבנה של הכלים החשבונאיים המקובלים בפירמה.

ביבליוגרפיה:

1. חשבונאות פיננסית תיאוריה ויישומים, פרופ' גילה בניסטי, כרכים א, ב.
2. יסודות החשבונאות ודיווח פיננסי, יוסי אהרוני, האוניברסיטה הפתוחה, כרכים א, ב, ג, יחידות 1-12.
3. מבוא לחשבונאות פיננסית, ערן גלבוש ר"ח.

נושאי הקורס

1. מקומה של החשבונאות במערכת המידע הפיננסי-כלכלי בפירמה.
2. עקרונות חשבונאיים מוסכמים.
3. מבנה הדו"חות הכספיים העיקריים (חברות מסחריות ותעשיות)
4. טכניקת הרישום החשבונאי (היומן, הספר הראשי, מאזן בוחן)
5. רישומי התאמה והכנת הדו"חות הכספיים העיקריים.
6. רכוש שוטף של הפירמה, הטיפול החשבונאי בחיבים.
7. שיטות הערכת מלאי.
8. רכוש קבוע ושיטות לחישוב פחת
9. הון החברה והתחייבויותיה.
10. עקרונות דו"ח על תזרים המזומנים בפירמה.
11. עקרונות דו"חות מאוחדים.
12. שימוש בנתונים חשבונאיים לקבלת החלטות כלכליות/עסקיות.
13. התקינה הבינלאומית החדשה (IFRS) והשלכותיה על הדיווח הכספי.

דרישות הקורס:

1. הגשת 80% לפחות מהתרגילים שינתנו במהלך הסמסטר.
2. בחינת סיום בתום הסמסטר.

ציון הקורס:

הציון יקבע על פי בחינת סוף הסמסטר (100%).